

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กำหนดเป้าหมายในแผนพัฒนาระยะที่ 3 เป็นต้นมา ในด้านการวิจัยว่า จะพยายามส่งเสริมการวิจัยของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และความก้าวหน้าของประเทศ ในการนี้มหาวิทยาลัยได้จัดสรรทุนวิจัยทั้งทางงบประมาณแผ่นดิน และงบผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัยเอง โดยได้รับเงินจัดสรรงบประมาณปีละ 3 ล้านบาท และจากงบผลประโยชน์ปีละประมาณ 7.5 ล้านบาท แต่เงินจำนวนนี้ยังน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับความต้องการทำวิจัยของคณาจารย์ ดังนั้น จึงมีคณาจารย์จำนวนไม่น้อยที่ชวนชวาย เสาะแสวงหาทุนวิจัยภายนอก เพื่อจะได้สนองความมุ่งหวังในการทำวิจัยของตน แหล่งทุนวิจัยทั้งภายในมหาวิทยาลัย ภายนอกมหาวิทยาลัย หรือภายนอกประเทศ ที่ช่วยสนับสนุนงานวิจัยของคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือของสถาบันของมหาวิทยาลัยมีอยู่เป็นจำนวนมากและกระจุกกระจายอยู่ ฝ่ายวางแผนและพัฒนาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงเห็นสมควรจัดการสำรวจแหล่งทุนวิจัยตลอดจนปัญหาในการทำวิจัย ปริมาณและการกระจายของนักวิจัย และข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง โดยจะทำการศึกษาเพิ่มเติมจากรายงานการวิจัยของหน่วย¹ เพื่อจะได้รวบรวมเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยให้เป็นหมวดหมู่ สะดวกในการอ้างอิง และเป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาการวิจัยในมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีแหล่งข้อมูลวิจัยที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งในมหาวิทยาลัย นั่นคือ รายงานวิทยานิพนธ์ของนิสิต ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในระดับปริญญาโทและปริญญาตรี สำหรับการวิจัยใน

¹ วิจิตร ศรีสอาน และคณะ, การสำรวจนักวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เอกสารหมายเลข 2 หน่วยวิจัยสถาบัน สำนักเลขาธิการ, 2515.

ระดับนี้ยังไม่เคยมีผู้ใดศึกษามาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งได้แก่ โครงการวิจัยของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ประเภทของการวิจัย วิธีการรวบรวมข้อมูล การได้รับและไม่ได้รับทุนอุดหนุน จำนวนเงินทุนที่ได้รับต่อโครงการ เกรดของวิทยานิพนธ์ จึงควรได้มีการสำรวจโครงการวิจัยทั้งที่เป็นโครงการร่วมกับอาจารย์ โครงการเดี่ยว และโครงการต่อเนื่อง โดยจำแนกตามแผนกวิชา และคณะ เพื่อประโยชน์แก่ผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนบัณฑิตศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจจำนวนวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ.2486 ถึง 2520 โดยจำแนกเป็นรายปี และรายคณะ
2. เพื่อศึกษาลักษณะของวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้แก่ จำนวนหน้า ประเภทของการวิจัย วิธีการรวบรวมข้อมูล ชนิดของโครงการวิทยานิพนธ์ การได้รับและไม่ได้รับทุนอุดหนุน จำนวนเงินทุนที่ได้รับต่อโครงการ ผู้ควบคุมการวิจัย/อาจารย์ที่ปรึกษา เกรดวิทยานิพนธ์ที่ได้รับจำแนกตามรายคณะ วัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิธีการวิจัย
3. เพื่อเปรียบเทียบจำนวนวิทยานิพนธ์จำแนกตามเพศและอาชีพของผู้เขียนวิทยานิพนธ์
4. เพื่อทดสอบการกระจายของเกรดวิทยานิพนธ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. วิทยานิพนธ์ที่จะนำมาสำรวจเป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 10 คณะ คือ คณะครุศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะเภสัชศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ จำนวนวิทยานิพนธ์ 2,638 ฉบับ

2. รายการที่จะสำรวจ คือ

2.1 เพศและอาชีพของผู้เขียนวิทยานิพนธ์

2.2 จำนวนหน้าของวิทยานิพนธ์ :

2.2.1 จำนวนหน้าทั้งหมด

2.2.2 จำนวนหน้าของเรื่อง

2.2.3 จำนวนหน้าของบรรณานุกรม

2.2.4 จำนวนหน้าของภาคผนวก (ถ้ามี)

2.3 ประเภทของการวิจัย

2.3.1 การวิจัยเอกสารในเชิงประวัติศาสตร์หรือปัจจุบัน

(Historical Research หรือ Documentary Research)

2.3.2 การวิจัยเชิงบรรยายรวมการวิจัยเชิงสำรวจ

(Descriptive Research)

2.3.3 การศึกษาเฉพาะกรณี (Case and Field Study Research)

2.3.4 การวิจัยเปรียบเทียบหาสาเหตุ (Ex Post Facto หรือ Comparative Research)

2.3.5 การวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ (Correlation Research)

2.3.6 การวิจัยพัฒนาการ (Developmental Research)

2.3.7 การวิจัยเชิงทดลอง (True Experimental Research)

2.3.8 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

2.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล ซึ่งวิธีการรวบรวมข้อมูลต่อไปนี้ วิทยานิพนธ์แต่ละฉบับอาจใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลได้มากกว่า 1 วิธี ดังนี้

2.4.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

2.4.2 แบบสอบ (Test)

2.4.3 แบบสัมภาษณ์ (Interviewing)

2.4.4 มาตรการทัศนคติ (Attitude Scale)

2.4.5 แบบสำรวจ (Opinion)

2.4.6 การสังเกต (Observation)

2.4.7 กิจกรรม (Activity)

2.4.8 การทดลอง (Experiment)

2.4.9 การค้นคว้าจากเอกสาร (Document)

2.5 ชนิดของโครงการวิทยานิพนธ์ :

2.5.1 โครงการใหญ่ ประกอบด้วย

2.5.1.1 โครงการเดี่ยว

2.5.1.2 โครงการต่อเนื่อง

2.5.1.3 โครงการร่วมกับอาจารย์

2.5.2 โครงการเล็ก ประกอบด้วย

2.5.2.1 โครงการเดี่ยว

2.5.2.2 โครงการต่อเนื่อง

2.6 การได้รับและไม่ได้รับทุนอุดหนุน

2.7 จำนวนเงินทุนอุดหนุนที่ได้รับต่อโครงการ (ถ้ามี)

2.8 ผู้ควบคุมการวิจัย/อาจารย์ที่ปรึกษา

2.9 เกียรติวิทยานิพนธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สํารวจจํานวนวิทยานิพนธ์ที่จะสํารวจ
2. สรางแบบสํารวจวิทยานิพนธ์ แลวนําแบบสํารวจไปทดลองทํา (Try-out)

แก้ไขปรับปรุง

3. สํารวจวิทยานิพนธ์ตามคณะ และแผนกวิชา
4. สํารวจวิทยานิพนธ์ตามประเภทที่ตั้งไว้

คำจำกัดความ

วิทยานิพนธ์ หมายถึง งานวิจัยที่บังคับเพื่อรับปริญญาของนิสิตระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2486 ถึง 2520 เท่านั้น

นิสิต หมายถึง ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ขณะศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2486 ถึง 2520 เท่านั้น

วิธีการรวบรวมข้อมูล หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสนทนา แบบสัมภาษณ์ มาตรการทัศนคติ แบบสำรวจ การสังเกต กิจกรรม การทดลอง และการค้นคว้าจากเอกสาร¹

ประเภทของการวิจัย หมายถึง วิทยานิพนธ์ที่เขียนขึ้นโดยใช้ประเภทของการวิจัยอย่างใดอย่างหนึ่ง² ต่อไปนี้

1. การวิจัยเอกสารในเชิงประวัติศาสตร์หรือปัจจุบัน
2. การวิจัยเชิงบรรยายรวมการวิจัยเชิงสำรวจ
3. การศึกษาเฉพาะกรณี
4. การวิจัยเปรียบเทียบหาสาเหตุ
5. การวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์
6. การวิจัยพัฒนาการ
7. การวิจัยเชิงทดลอง

¹ รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ข.

² รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ข.

8. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

โครงการของวิทยานิพนธ์ หมายถึง ลักษณะงานวิจัยซึ่งครอบคลุมเรื่องที่จะทำการวิจัย 2 ลักษณะ คือ

1. โครงการใหญ่ หมายถึง โครงการซึ่งเป็นเรื่องเดียว แต่หัวข้อทำการวิจัยเป็นเรื่องย่อย ๆ หลายโครงการ เช่น การศึกษาปัญหาของนิสิตฝึกสอน ก็แยกออกเป็นโครงการย่อย ๆ ของภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้ และภาคกลาง เป็นต้น
2. โครงการเล็ก หมายถึง โครงการซึ่งมีลักษณะของเรื่องสิ้นสุดเป็นเรื่อง ๆ ไป สำหรับโครงการใหญ่ยังจำแนกออกเป็นโครงการเดี่ยว โครงการต่อเนื่อง และโครงการร่วมกับอาจารย์ ส่วนโครงการเล็กจำแนกออกเป็นโครงการเดี่ยว และโครงการต่อเนื่อง

โครงการเดี่ยว หมายถึง งานวิจัยที่นิสิตทำคนเดียว

โครงการต่อเนื่อง หมายถึง งานวิจัยที่มีผู้เคยทำมาก่อนแล้ว แต่ผู้วิจัยต้องการจะนำมาวิเคราะห์ใหม่ให้ทันสมัย หรือวิเคราะห์ให้ลึกกว่าของเดิม

โครงการร่วมกับอาจารย์ หมายถึง งานวิจัยที่อาจารย์และนิสิตร่วมกันทำ

อาชีพของผู้เขียนวิทยานิพนธ์ หมายถึง การประกอบอาชีพของผู้เขียนวิทยานิพนธ์ ขณะกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2486 ถึง 2520 ซึ่งผู้เขียนวิทยานิพนธ์ระบุไว้ในวิทยานิพนธ์ ในส่วนประวัติของผู้เขียนวิทยานิพนธ์ หรือ กิติกรรมประกาศ อาชีพของผู้เขียนวิทยานิพนธ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การมีอาชีพ หมายถึง การประกอบอาชีพของผู้เขียนวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้แก่ เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ครูโรงเรียนราษฎร์ พนักงานบริษัท พนักงานองค์การระหว่างประเทศ และลูกจ้าง

2. การไม่มีอาชีพ หมายถึง การที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ไม่ได้ประกอบอาชีพอะไรเลยระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรี

การได้รับทุนอุดหนุน หมายถึง การที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ระบุไว้ในวิทยานิพนธ์เท่านั้นว่า ได้รับทุนอุดหนุน เพราะอาจมีผู้เขียนวิทยานิพนธ์บางคนได้รับทุนอุดหนุน แต่มิได้ระบุว่าได้รับทุนอุดหนุนเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ สำหรับทุนอุดหนุนที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้รับประกอบด้วย

ทุนรัชดาภิเษกสมโภช ทุนบัณฑิตวิทยาลัย ทุนธนาคารกสิกรไทย ทุนธนาคารกรุงเทพ ทุนองค์การระหว่างประเทศ ทุนองค์การเอกชน และทุนมูลนิธิต่าง ๆ เป็นต้น

การไม่ได้รับทุนอุดหนุน หมายถึง การที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ใช้ทุนส่วนตัวในการทำวิทยานิพนธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากผลของการวิจัย

ประโยชน์จากการวิจัยนี้ จะทำให้ทราบว่า วิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา เท่าที่นำมาเป็นอย่างไร จำนวนวิทยานิพนธ์จะบอกปริมาณในเรื่อง ขนาด วิธีวิจัย วิธีการรวบรวมข้อมูล และลักษณะบางอย่างของผู้ทำวิทยานิพนธ์ เช่น เพศ เป็นต้น

ผลการวิจัยอาจนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนงานเกี่ยวกับการเพิ่ม-ลดจำนวนวิทยานิพนธ์ได้ควย

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ อาจมีสาเหตุที่ทำให้เกิดข้อบกพร่องในการวิจัย คือ จำนวนวิทยานิพนธ์ อาจจะไม่ครบทุกฉบับ เนื่องจากวิทยานิพนธ์อยู่กระจัดกระจาย บางฉบับก็สูญหายไปบ้าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย